

Handläggande organ

Fastställt

Utgåva

Sida

Byggstandardiseringen, BST

2000-02-25

1

1 (2+9)

© Copyright SIS. Reproduction in any form without permission is prohibited.

Trävaror – Visuell handelssortering av sågat virke av barrträ – Del 1: Europeisk gran, silvergran, furu och Douglas fir

Sawn timber – Appearance grading of softwoods – Part 1: European spruces, firs, pines and Douglas firs

Europastandarden EN 1611-1:1999 gäller som svensk standard. Detta dokument innehåller den svenska versionen av EN 1611-1:1999. Den har samma status som de engelska, franska och tyska språkversionerna.

Motsvarigheten och aktualiteten i svensk standard till de publikationer som omnämns i denna standard framgår av "Katalog över svensk standard", som ges ut av SIS. I katalogen redovisas internationella och europeiska standarder som fastställts som svenska standarder och övriga gällande svenska standarder.

Nationell information

Vid sortering enligt EN 1611-1 finns två möjligheter. Antingen granskas bara flatsidorna eller så granskas såväl flat- som kantsidor. Vid den senare som är den i Sverige traditionella metoden (benämnd G4) utgår man från granskningen av flat- och kantsidor enskilt. Varje sida hänförs till en klass 0, 1, 2, 3 eller 4, där klass 0 har lägsta förekomst av särdrag såsom t ex kvistar. Kombinationen av klass för de olika sidorna avgör virkesstyckets sort. Genom en särskild summeringsregel (benämnd "kompensationsregeln") se EN 1310 kan flera mindre kvistar värderas som färre större kvistar. Virkesstyckets ändtytor beaktas ej.

För tydlighets skull har i den svenska språkversionen gjorts åtskillnad på "grade" vad gäller den enskilda sidan där "grade" översatts med "klass" och "grade" vad gäller bedömning av hela virkesstycket där "grade" översatts med "sort".

Relativt i Sverige tidigare utnyttjad sorteringspraxis påpekas att i EN 1611-1:

- Vid sortbenämning av ett virkesstycke får valfri flatsida vara en klass sämre än styckets sort.
- Kompensationsregeln enligt ANM i EN 1310 avsnitt 4.1.1 gäller enbart för kvistar på flatsida.
- Kompensationsregeln gäller inte för barkdrag och kådlåpor
- Definitionen av hornkvist och bladkvist är att förhållandet mellan maximimått och minimimått skall vara minst 4.
- Bladkvist och hornkvist mäts inte men räknas in i det tillåtna antalet kvistar.
- I en kvistgrupp beaktas de ingående kvistarna som enskilda.

ICS 79.040.00

Standarder kan beställas hos SIS Förlag AB som även lämnar allmänna upplysningar om svensk och utländsk standard.
Postadress: SIS, Box 6455, 113 82 STOCKHOLM
Telefon: 08 - 610 30 00. Telefax: 08 - 30 77 57
E-post: sis.sales@sis.se. Internet: www.sisforlag.se

Upplysningar om **sakinnehållet** i standarden lämnas av BST.
Telefon: 08 - 617 74 00. Telefax: 08 - 617 74 30

Prisgrupp M

Tryckt i september 2000

- Barkdrag och kåplådor bedöms bara på flatsida.
- Kådved, reaktionsved, mögel eller röta mäts i % av den beaktade sidans yta.

Vid den nu påbörjade **praktiska användningen** av reglerna enligt EN 1611-1 i Norden har framkommit behov av viss precisering/tolkning:

- I Tabell 3 gällande blånad eller fast röta (stain or dote) anges ”% of total surface”. Detta tolkas i Norden som ”% av den beaktade ytan” och alltså inte som % av den sammanlagda ytan av de två flatsidorna och de två kantsidorna.
- Att en kvist genom virkets krympningsrörelser kommer att ”sjunka in i” eller tränga ut från” virkesytan (benämnt ”kristkrypning”) beaktas inte om avvikelserna ligger inom styckets måttolerans (EN 1309-1, EN 1313-1). I övrigt gäller reglerna för lös kvist.
- Genomgående kluven kantkvist som är rötkvist eller urfallen kvist är tillåten endast i sort G4-4 och G2-4.
- Toppbrott kan bedömas på två sätt beroende på hur särdraget ser ut (hur sågsnittet gått i stocken). Är karaktären sprötkvist bedöms den som hornkvist. Syns toppbrottet endast som en fiberstörning ges alternativt tillåten/ej tillåten.
- Ringspricka bedöms som genomgående spricka.

ICS 79.040.00

Nyckelord:

Svensk version

**Trävaror – Visuell handelssortering av sågat virke av barrträ –
Del 1: Europeisk gran, silvergran, furu och Douglas fir**

Bois sciés – Classement d'aspect
des bois résineux – Partie 1:
Epicéas, sapins, pins et Douglas
Européens

Sawn timber – Appearance gradng
of softwoods – Part 1: European
spruces, firs, pines and Douglas
firs

Schnittholz – Sortierung nach dem
Aussehen von Nadelholz – Teil 1:
Europäische Fichten, Tannen,
Kiefern und Douglasie

Denna standard är den officiella svenska versionen av EN 1611-1:1999. För översättningen svarar SIS.

Denna europastandard antogs av CEN 1999-07-23.

CEN-medlemmarna är förpliktade att följa fordringarna i CEN/CENELECs interna bestämmelser som anger på vilka villkor denna europastandard i oförändrat skick skall ges status som nationell standard. Aktuella förteckningar och bibliografiska referenser rörande sådana nationella standarder kan på begäran erhållas från CENs centralsekretariat eller från någon av CENs medlemmar.

Denna europastandard finns i tre officiella versioner (engelsk, fransk och tysk). En version på något annat språk, översatt under ansvar av en CEN-medlem till sitt eget språk och anmäld till CENs centralsekretariat, har samma status som de officiella versionerna.

CENs medlemmar är de nationella standardiseringsorganen i Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Island, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Norge, Portugal, Schweiz, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tjeckien, Tyskland och Österrike.

CEN

European Committee for Standardization
Comité Européen de Normalisation
Europäisches Komitee für Normung

Central Secretariat: rue de Stassart 36, B-1050 BRUSSELS

Innehåll

Förord	3
1 Omfattning.....	4
2 Normativa hänvisningar	4
3 Definitioner	4
4 Sorteringsregler.....	4
4.1 Allmänt.....	4
4.2 Särdrag.....	5
5 Tabeller med sorteringsregler	6

Tabell 1: Metod G2 (Sortering av båda flatsidor) Största tillåtna värden för **kvistar**, Europeisk gran, silvergran, furu och Douglas fir

Tabell 2: Metod G4 (Sortering av såväl båda flatsidor som båda kantsidor) Största tillåtna värden för **kvistar**, Europeisk gran, silvergran, furu och Douglas fir

Tabell 3: Metod G2 och G4 (Sortering av båda flatsidor eller av såväl båda flatsidor som båda kantsidor) Maximalt tillåtet avseende **övriga särdrag**, Europeisk gran, silvergran, furu och Douglas fir

Förord

Denna Europastandard har utarbetats inom CEN/TC 175 "Round and sawn timber" med sekretariat hos AFNOR.

Denna Europastandard skall ges status av nationell standard, antingen genom att publicera en identisk text eller genom ikraftsättning senast februari 2000 och motstridande nationella standarder skall dras in senast februari 2000.

Enligt CEN/CENELECs interna bestämmelser anmodas följande länder att anta denna Europastandard: Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Island, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Norge, Portugal, Schweiz, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tjeckien, Tyskland och Österrike.

Denna standard är en i en serie av standarder rörande visuell utseendesortering av virke för andra ändamål än till bärande konstruktioner. Tidigare fastställd är:

EN 975-1 Sawn timber – Appearance grading of hardwoods – Part 1: Oak and beech.

1 Omfattning

Denna standard beskriver utseendeklasser vid handelssortering av Europeisk gran, silvergran, furu och Douglas fir.

Standarden gäller torkat eller rått sågat virke.

Standarden gäller inte för hållfasthetssortering av virke till bärande konstruktioner.

2 Normativa hänvisningar

Denna europastandard innehåller genom daterade och odaterade hänvisningar bestämmelser ur andra publikationer. Dessa normativa hänvisningar citeras på tillämplig plats i texten och publikationerna är förtecknade nedan. Senare tillägg till eller revideringar av någon av de daterade hänvisningar gäller för denna europastandard endast när de införlivats i den genom tillägg eller revision. För odaterade hänvisningar gäller den senaste utgåvan av den publikation som anges.

EN 844-1	Round and sawn timber – Terminology – Part 1: General terms common to round timber and sawn timber
EN 844-3	Round and sawn timber – Terminology – Part 3: General terms relating to sawn timber
EN 844-4	Round and sawn timber – Terminology – Part 4: Terms relating to moisture content
EN 844-6	Round and sawn timber – Terminology – Part 6: Terms relating to dimensions of sawn timber
EN 844-7	Round and sawn timber – Terminology – Part 7: Terms relating to anatomical structure of timber
EN 844-9	Round and sawn timber – Terminology – Part 9: Terms relating to features of sawn timber
EN 844 -10	Round and sawn timber – Terminology – Part 10: Terms relating to discoloration and fungal attack timber
EN 844-11	Round and sawn timber – Terminology – Part 11: Terms relating to degrade by insects.
EN 1310:1997	Round and sawn timber – Method of measurement of features.
EN 1311	Round and sawn timber – Method of measurement of biological degrade.

3 Definitioner

I denna standard gäller definitioner enligt delarna 1, 3, 4, 6, 7, 9, 10 och 11 av EN 844.

4 Sorteringsregler

4.1 Allmänt

I denna standard beskrivs två metoder för sortering. Metoderna benämnes G2 och G4:

- i metod G2 mäts kvistar på de båda flatsidorna (se Tabell 1) och övriga särdrag enligt Tabell 3 (Sorterna G2-0, G2-1,...)
- i metod G4 mäts kvistar på de båda flatsidorna och på de båda kantsidorna (se Tabell 2) och övriga särdrag enligt Tabell 3 (Sorterna G4-0, G4-1,...)

Vald metod skall anges i kontraktet.